

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Veřejná podpora a SOHZ ve vztahu ke statusu veřejné prospěšnosti

Petr Križan

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Praha, 9. září 2010

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Pojem a vymezení veřejné podpory

- Čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU
- 4 znaky veřejné podpory
 - podpora z veřejných prostředků
 - (možnost) narušení hospodářské soutěže
 - zvýhodnění podniku nebo určitého odvětví výroby
 - ovlivnění obchodu mezi členskými státy EU
- Při kumulativním naplnění znaků veřejné podpory se jedná o veřejnou podporu neslučitelnou se společným trhem
- Pro její poskytnutí nutný souhlas EK
- V určitých případech lze poskytnout bez souhlasu EK na základě tzv. blokové výjimky (viz dále)

Formy veřejné podpory

- Veřejná podpora může mít různé formy:
 - **Granty a dotace**
 - Úvěry a zvýhodněné půjčky
 - Garance a záruky
 - Kapitálové injekce
 - **Slevy na daní, prominutí poplatků a veřejných plateb**
 - Zvýhodněný prodej pozemků a podniků
 - Zvýhodnění exportu
 - Preferenční tarify za dodávky energií, pokud nejsou opodstatněné
 - Poskytování logistické a poradenské podpory
 - Zvýhodněné odpisování
 - Platby bonusů za účelem nalákání pracovníků do nového odvětví

Jak postupovat?

- Nejdříve nutno zkoumat, zda jsou kumulativně naplněny 4 znaky veřejné podpory
- pokud ne, o zakázanou veřejnou podporu se nejedná a lze ji poskytnout
- pokud ano:
 - podpora malého rozsahu (de minimis)
podporu lze poskytnout
 - aplikace blokových výjimek
podporu lze poskytnout, zaslat informace o podpoře EK
 - notifikace EK
podporu lze poskytnout až po obdržení souhlasu EK

Základní typy podpor upravené předpisy ES/EU

Čl. 107 (1) SFEU zakazuje podpory obecně

Čl. 107 (2) SFEU obsahuje výjimky z obecného zákazu veřejné podpory, které jsou vždy slučitelné se společným trhem:

- a) podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům
- b) podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi,
- c) podpory poskytované hospodářství určitých oblastí SRN postižených rozdělením Německa,

- Čl. 107 (3) SFEU obsahuje výjimky z obecného zákazu veřejné podpory, které mohou být považovány slučitelné se společným trhem (nutná notifikace):
- a) podpory, které mají **napomoci hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností**, (např. regionální podpora)
 - b) podpory, které mají **napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu** anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu, (např. podpora výzkumu a vývoje, životního prostředí)
 - c) podpory, které mají **usnadnit rozvoj určitých hospodářských aktivit nebo oblastí**, pokud nemění podmínky obchodu v míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem,
 - d) podpory, které mají **napomoci kultuře a zachování kulturního dědictví**, jestliže neovlivní podmínky obchodu a soutěže ve Společenství v míře odporující společnému zájmu,
 - e) jiné druhy podpor, které mohou být **vymezeny rozhodnutím Rady** přijatým kvalifikovanou většinou na návrh Komise (např. podpora na restrukturalizaci českého ocelářského průmyslu)

Služby obecného hospodářského zájmu

- Obecná úprava :
 - **Čl. 14 SFEU** (dříve čl. 16 SES): Aniž jsou dotčeny článek 4 Smlouvy o Evropské unii a články 93, 106 a 107 této smlouvy a s ohledem na místo, které zaujímají služby obecného hospodářského zájmu mezi společnými hodnotami Unie, a na jejich význam při podpoře sociální a územní soudržnosti, pečují Unie a členské státy v rámci svých pravomocí a v oblasti působnosti Smluv o to, aby zejména hospodářské a finanční zásady a podmínky pro fungování těchto služeb umožňovaly naplnění jejich úkolů. Tyto zásady a podmínky stanoví řádným legislativním postupem formou nařízení Evropský parlament a Rada, aniž je dotčena pravomoc členských států poskytovat, zadávat či financovat tyto služby v souladu se Smlouvami.
 - **Čl. 106 odst. 2 SFEU** (dříve 86 odst. 2 SES): Podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají pravidlům obsaženým ve Smlouvách, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Unie.

Rozsudek ESD ve věci Altmark (C-280/00)

- Kompenzace (vyrovnávací platba) vynaložená na poskytnutí SOHZ nepředstavuje veřejnou podporu za kumulativního splnění 4 podmínek
 - Pověření subjektu
 - Objektivně stanovené ukazatele výpočtu platby
 - Výše vyrovnávací platby
 - Výběr uchazeče na základě VZ nebo analýzy nákladů

Rozsudek ESD ve věci Altmark (C-280/00)

- Podmínky:
 - Pověření – jasně vymezeným způsobem
 - Ukazatele pro kalkulaci musí být stanoveny předem a objektivním transparentním způsobem
 - Výše platby – nesmí překročit náklady vynaložené subjektem při plnění závazku veřejné služby po odečtení příslušných příjmů z tohoto závazku a přičtení přiměřeného zisku
 - Výběr pověřeného subjektu – veřejné zakázky/analýza nákladů

Základní právní úprava

- **Tzv. Altmarský balíček**

- **Rozhodnutí Komise 2005/842/ES** ze dne 28. listopadu 2005 o použití čl. 86 odst. 2 Smlouvy o ES na státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby poskytované určitým podnikům pověřeným poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu
- **Směrnice Komise 2005/81/ES** ze dne 28. listopadu 2005, kterou se mění směrnice 80/723/EHS o zprůhlednění finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky a o finanční průhlednosti uvnitř určitých podniků
- **Rámec** společenství pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2005/C 297/04)

Rozhodnutí Komise 2005/842/ES

- Vyrovnávací platba je veřejnou podporou, ale pokud jsou splněny vymezené podmínky, je slučitelná se společným trhem a platí výjimka z povinnosti notifikace
- Základními kritérii slučitelnosti specifikovanými ve výše zmíněném Rozhodnutí jsou:
 - Existence pověřovacího aktu, který by specifikoval povahu a trvání závazku veřejné služby, dotčený subjekt (např. zdravotnické zařízení, zařízení soc. péče atd.) a území, povahu případných výhradních nebo zvláštních práv udělených dotčeným subjektům, ukazatele pro výpočet, kontrolu a hodnocení vyrovnávací platby a opatření směřující k vyloučení a vrácení jakékoli nadměrné vyrovnávací platby.
 - Vyrovnávací platba je omezena rozsahem nezbytným pro úhradu nákladů vynaložených v souvislosti s plněním závazků veřejné služby, přičemž je třeba zohlednit příslušné příjmy a přiměřený výnos z vlastního kapitálu za plnění těchto závazků.
 - Kontrola ze strany orgánů veřejné správy směřující ke zjištění, zda subjekty nedostávají vyrovnávací platby přesahující stanovenou výši.

Směrnice Komise 2005/81/ES

- Pokud je subjekt, jemuž je vyplácena vyrovnávací platba, činný nejen v oblasti veřejné služby, ale i na jiných trzích otevřených soutěži, je povinen zřídit oddělené účty pro tyto činnosti.
- Tato povinnost zajišťuje možnost řádné kontroly výše vyrovnávací platby a brání překompenzování

Rámec (2005/C 297/04)

- Stanoví podmínky pro vyrovnávací platby, pokud jsou splněny, jedná se o veřejnou podporu slučitelnou se společným trhem (nutná notifikace)
- Nelze použít na vyrovnávací platby v odvětví dopravy a veřejnoprávního vysílání

SOHZ a veřejná prospěšnost – judikatura

- rozhodnutí Evropské komise v případě Irsko N 582/2008, kterým bylo schváleno schéma daňových úlev v oblasti zdravotního pojištění. Cílem bylo zajistit mezigenerační solidaritu v souvislosti s vyšší rizikových sazeb pojišťoven dle věku a zdravotního stavu pojištěnců.
- Komise dospěla k názoru, že schéma kumulativně naplňuje všechny 4 definiční znaky veřejné podpory, jak vyplývají z ustanovení čl. 107 odst. 1 SFEU, kterými jsou: 1) podpora je poskytnuta z veřejných prostředků, 2) podpora zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví podnikání a je selektivní (v daném případě zvýhodňuje sektor zdravotnictví, neboť daňové úlevy jsou poskytovány pouze zdravotním pojišťovnám), 3) je narušena nebo hrozí narušení soutěže a 4) je ovlivněn obchod mezi členskými státy. Schéma nesplňuje ani poslední ze 4 podmínek rozsudku ESD ve věci Altmark a tedy zakládá veřejnou podporu ve smyslu čl. 107 SFEU .
- Komise však dovodila, že schéma je v souladu s EU Rámcem pro veřejnou podporu ve formě kompenzace za závazek veřejné služby a tím slučitelná dle čl.106 odst. 2 SFEU. Komise zde zejména ocenila, že žádná z pojišťoven nebude překompenzována za výkon veřejné služby.

Děkuji za pozornost

petr.krizan@compet.cz

542 167 122